

ACC. N.R. 3443

Landskap: Hallmarks Län

Härad: Gäddede

Socken: Wiskedjärden

Uppteckningsår: 1932

Upptecknat av:

Adress:

Berättat av:

Född år 1896 i

P. G. Pettersson

Gillhövda Hagarp

Hans Wiskedjärden

Wiskedjärden

101

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

MINDR. TILLFÖRLITLIGT

Barnets on-
natliga läge.

Uppteckningen rör sig om barnfödarskor och spädbarn. Barnets onaturliga läge, så snart hans valbär blev kallad till en barnfödarskor blev hennes första undersökning, huruvida barnets läge var bekvämt. Stad lät icke nått till med fastsett uti moderslivet. vidtog hon genast de åtgärder som under den tiden var tillgängliga för en helt framtida och fraktkörad kvinna uti detta ämneliga förstag efter den tidens sed för en ostuderad barnfödarskor som hon var män ändå pålitlig uti sitt arbete. var fastsets läge onaturligt vidtog de tillgängliga som var fördelaktiga för fastsets tillrättstäl-lande, som skedd med en uppvärmning övar hans- ländan och magen med vissa ingrändningar och massage.

Skriv endast på denna sida!

man tillsatte en diamanter med vatten, librich, rölichmar, och
sötart som fick honom tillammans, och däråftas avsevärliga
till bekvämlighet, varåftas behandlingen vidtog till bekvämlig-
heten blev fullständigt genomgången uti hela kroppen, där-
åftas bearbetade han brändelarna med grävlingstran och
bavändelolja, denna olja var tillsatt efter egen förskrift, av
bavandel och björkblår, som hade en oändliga lukt och
luktande värkan, så fick bekvämligheten dricka en mugg
varmt myskett starkt blyete, så svarde han in sina
händer och började sitt arbete i modtolivett, och snart
var han på det klara med sitt vädliga företag som
alltid lyckades honom, varåftas han sängsmunnar fick
vila ut en stund medan naturen fick göra sin vär-
kan, varade värkan allt för länge utan vidare resul-
tat, vidtog han sina åtgärder med att driva på vär-
kan så att fortsett fram uti rökelse, dätta skedde här
uppvärmd tegelstenar som lades in i yllefelt och placerades —

VINDRE TILLFÖRLITLIGT

på ämpe sidar om reha livett samt mat fatahladen,
 myskade åter upp kvändelarna med sina smörgelser, kort
 genom lelev värmasna allvarliga med ordäntliga mellanrum
 och snart kwam barnett till värden, efter nedhamiten gav man
 barnafödarskan en magg senättite med sacher och bremer uti
 så varant dät hande drichas. varäftas barnsamt hvin-
 nan liggande på rygg märklig måste vila ut under tre
 timmar, varafter behandlingen åter vintogs med att avläx-
 na efterbörden, sam amedellert brändes upp uti län stora
 vräppen, ty hastade man bort län på annat sätt för-
 ossade dät de allra farligaste för nästa gång hvinnan
 skulle föda barn, om sådant skulle hända men, då
 sades dät att barnett skulle växa fast i moderlivett så
 att ingen skilsmässa kunde bli mänd mindre, att båda
 livet skulle gå till spillo. man måste visa barnfödarskan
 att man följde förfädarnas föreskrifter häuti annan
 reserade man att hvinnan kunde bli va svagert.

Småland
St. Måre
Visselgrädd
1792

Uppså H. Petersson
3443 Beres Kajsa Walberg 104
Född 1796 i Visselgrädd

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

ANDRE TILLFÖRLITLIGT

brände man icke upp eftervärlden utan på annat sätt
fångade där med att begrava den, skulle det förtaga di-
tillförslen, ärtadkamma första hning uti myölkhiadon
och bilda sig till fastlig lifelicer, wadarboan och andra syu-
dammar uti linmodaen som hande ända huinnans liv,
efter barnets nedhvans, och allt var ordnat efter tidens sed
och huinnan hade fått sitt fädelsland med värmte lötens
vatten blandat med någö droppa lavändelalya och om-
halolat efter tiden sed med nya linnen osv. Vades han
på rygga åter igän, hade hennes brudsalmbak på bröstet
samt med harnett och en pyngla vittläm, så vart det
fär att rila ut efter dännä häroda hvamp, så behövde
man icke hållas att fruchtas för att troll eller andra
andra andar skulle komma och yära barnsängshuinnan
någon skada, det nyfödda barnet behandlades
på samma sätt, med salmbak, sax, och vittläm på sig,
under dän tid som huinnan låg inom hyrke, 6 vichar.

Jo

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Barnsängsjud-
domar.

Brudförel-
timmodern.

Barnsängsjuddommar som ofta gör sig gällande utan
olika slag, som årtar nedbramsten inträffar såsom brante,
der uti livmodern bröts till och fort med bad på händer
lägga med en tillsats av talbruk, trefalium, yarrowham-
yan, och yärtanrot, lika delar av varje uti vikt 1 x.
Det bad många part, som lägges i vatten och brömsen
sachta under en halv timma, varefter dät silas och
badas på gunt på dät sydda stället, badningen up-
repas varannan timma, och inom tre dygn är sjuk-
dommen undanröjd, som samt bad bör användas
på bröstet då man märker att flen gör sig gällande. Fem.
Då bör badvattnet vara så vämt dät bör använ-
das för att upplösa försteningen, straxt på badett bör
vadd medullen duk lindas öfver bröstet, och spenar-
na ingriplas väl med osatt smör, behåvas myöthällerena
i spenarna och dät bast med linfrögrät badad
uti sät myöth som lägges som värtana, som öppna sällen på någon
timma.

Hemskrivelse
nr 106.

uranta de smärre sjukdomar och skammas sig till hvard-
 värk, och feber för öfrigt i hela kroppen måste meder sin antitas
 beredd av svarta vinbär, rörelblad, och väggall skräppor som
 tillättes uti vatten och kokas, som givas den sjuka två mat-
 skedder varannan timma, i öfrigt 15 ä r.o. lilychovalyum
 droppar tre gånger dagligen, samt så ofta bröstet hörs
 ett par matkedor äppelsaft blandadt med sockervatten,
 karesappa och rågmjölgröt för i hvardagen utgåsa födo-
 ämnena med lätta tillfälle, skulle förstoppning yära sig
 gällande under denna tid, så har man att tillga lake-
 ratspulver, och under svårare fall starkt råkerberott
 vatten kokadt och slätt ett par ymfan tre gånger dag-
 ligen till magen blir sås och det normala förhållandet
 intas. Lave-mang bör icke användas för en barn-
 sängsruinna under de tre första veckorna efter för-
 löningen, det man även medföra löpning uti blodett
 saltmat här undvikas under denna tiden till stor bekvämlighet.

TILLFÖRLITLIGT

blodepänning och flödnings vill ofta göra sig yällande någon tid efter förlamningen medan blodhården är lös och ännu icke läht, villhet är ganska farligt och under alla förhållanden om kvinnan är blen i sig självt, då betas fördelachtigt en tillrätt meder sin av en bit brännrot, då rita av en samarskval och en del so har som tillrättes i friskt vatten, dätta drickes, ett par ynfur it gängen skulle icke då ytla, för man tillgripa skidmakt, män måste användas med stor försiktighet för att icke taga bort det vanliga månatliga, då är kvinnans källatillstånd förspilt för alltid, män under tiden denna behandling, pigor måste kvinnan vara uti jämn stillhet, och om möjligt ligga på rygg och ofta bada förlodelarna med attika till kälften blandad med friskt vatten samt ligga uti ett ganska friskt rum, samt under tiden undhålla sig från varm mat, det löser blodet.

Småland
5. mäs
Vinsjöfjärden

3443

108
1796
Vinsjöfjärden

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

Sånga bröst-
västar.

INDRE TILLFÖRLITLIGT

dät förefaller sig ofta att bröstmärken bli svina-
ga eller vistras, genom att barnet får tas på tungan
här är dät att bota armarman på både bröst och
barn på en och samma gång, tar en pänslas bröst
med saltvatten man sätter fast en linge klut på
en penne och pänslas friskt man dän till dät veta
på tungan försvinnas efter tre pänslings barn
mar dät aldrig äter, bröstmärken bätas bäst
och fastast med rent retholbratten som badas
på en gång i timman, yälpas icke dätta ifall sar-
naden är av annan natur såsom yerdan rent
blod, må barnet avstängas från att dricka till en
en tid, under denna tid badas såvat bröst
som värt med starkt ehbarsharholme mest
en gång var tredje timma man lägger ett
bit fätlän eller en allsträmpa över bröstet till att
behålla varmen, dätta yälpas såhär på några dagar, —

genom färdiggluing som hammar genom drag på bröstet
 under dät att barnett diar han upphomma smärre kvislar
 som vanligtvis sprickar sändar även då här barnett
 avstängas från att dia till bröstet och värlarna blir
 helt läkta under tiden sugas dien ut med diglas
 han och jävas av en äldre pårson,
 om barnstänghuinnan är belag med svindel i
 anfallsvis så att mannen låsas. Här man hara en
 väl färdiggluing något flöt, något krusig trädpena
 till hands och sätta mellan tändarna på patienten
 till man hinna att skaffa förm hav alquendrop-
 par som är tillsatta med vin, skärmen och lilyamha
 vaby som man håller mellan tändarna på dän
 medvetelära, som sträckt åtaspär sin sans och sina
 krafter. har man icke dät till hands, gör dät bra
 tyga i tygofäm droppar av purrens gula uti lite
 vatten, gör samma rätthan, och här finnas uti varje hem.

Svindel.

vidningar och värk i magmedyan mot smal-
ryggen som är upphammadt av tvärstannade blod-
leverar, uppläses först med sylledukar väl uppvärmda
uti kokande vatten och utvidgas som vinas runt
om mage och ryg samt öfver fötledelarna, och ge-
ves in tynga s. d. opium droppar i en tesked kett vatten,
samt ett lemnus väl kokadt med kokande vatten på
vaderna sidan om rebra livett, dätta uppläsa blod-
leverarna först, och om någr timmar har man nåttaga
renyaring av livmoder och fötledelarna medelst
insprutning och badning med yamt vatten med något
beorhspalmar uti, man får upprepa denna skölj-
ning tre i fyra gånger till man ser att vattnet åter
brunnar bladt, dät finnes och med sin som hysa
vabbärg alltid hade till hands åt barnföderna, för
eftervärker av hånne tillagad som gjorde mer nytta än allt annat
en sammansättning av saurete, som kankrot och asinin dät läste och lä-
made först.

///

3443

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13
Bristningss.

bröstning i fötterna delar man ofta förhållna med första
karns bården och medför svåra plågor en tid framåt
då dät har värt vid att läkas på sådana platser
mån plöjer man in krammillblammar under sam-
manen och tarha däm, samt stötar däm till ett fint
pulver så har man ett gott och välgörande lähe-
del till dänna fant. man gör en diokot av dätta
som man sprutar in där man icke på annat sätt
kommer at, där itthamlett är strär man pulverett
i sinen toat, blötar fina linna klutar uti diokoten
och lägger på di skadade hänsdelarna och ämsar så
fant dät värkar något på några få dagar är de ska-
dade hänsdelarna sammanklätta och värken borta
och minnan han utan risk börja att gå på sig
dätta medel förbringatt utar dänna ört vak
dän mast läkan av allt som användes för dänna ihemma
och hade därför haaga valkärn glädja sig övar dätta preparat,

INDRE TILLFÖRLITLIGT

Vid ett spadehorns död, blev dät mycket svårt för
 modern, ty inom kort blev dät disprän, som ärojick
 till diseber, även vid sådana tillfällen var haysa valbåge diseber.
 god hjälp om han kom till att laga dät omhand uti
 god tid, på några få dagar tog han bort den tillflö-
 dande ~~dierna~~ med sin behandling, som han genast
 satte i värsamhet med, dät fink en värt i dära trach-
 tor man håller sallua dän värs vid samma härr
 drog dän var på den gamla svanna tiden mycket ef-
 tersäkt ty dän var nättig till mycket, av dänna
 värt gjorde haysa en diakt som brösten beades
 värma omslag, hvinna skulle och dricka en mogg
 värm av dät samma ett par gånger dagligen, dänna
 salluablomma och dät te hade en stor värka
 till att undanröja ditillfärslen, då dän blev
 använd efter haysa valbågs hantarskutan, på tre
 dagars behandling var dierna helt bortomadd.

TILLFÖRLITLIGT

oregelbundna värkar vid nedkomsten och mellan-
hammande brämpanfäll är mycket farligt vid dätta
tillfälle. men man lätt avgälpas om man har till hands
dät anhåla medlett som angives här efter haysa välläggys
metod. man skall gea barnföddarna ett värmbad
av passvärt rent om hela medagan så väl som häns-
delarna, och till intagning en tesked pallvar av
myäldryga dätta pallvar skall tagas in uti värm
bland mässte till skrämme en vanlig kaffeskepp
var äftar krampen försvinnar och värkarna
ställer sig uti sin naturliga ordning och barnet
födas fram utan sannoligen svåra plågar lätt
och snart då behandlingen sker uti god tid, om dessa
krämpachtiga skulle följa efter dät att barnet
är framfött, vidtager samma procedur, som före
barnets födelse och uppekas två ä tre dagar på sträck
försvinnar dät med säkerhet inom denna tiden.

ÖRE
TILLFÖRLITLIGT

skulle sådan bramp eller värk vara upphämnad genom förhöjning
då måste man vidtaga en annan behandling till att fördriva
dät onda wäd, nämligen ångbad med hämle och libetich en
större dos uti dät behandl wattenett, där placeras man sån
sydwa öwar ångan med hämsdelarna bak mot ånga, då man
hållt upp dät behandl uti ett kar som stället framför spisen.
Här omvändas kar med en filt som helt intäppas ångan, som
nu får göra sin värman på underlinnett och hämsdelarna,
efter badett intages ett myräsänppolvar tre gånger dagligen
under de tre wärst följande dagarna efter badett, dänna
behandling är och är mycket välgörande för en kvinna
som har mycket svårt att föda fram sitt barn, vilkett
härja wälkany märkte då han gjorde sin första undersök-
ning hos barnfödarskan, med dänna behandling under
bättas och barnett får lättare att komma till världen, ty
hämsdelarna och de sträme hämslarna mykhas upp av
där värma ångan, och hämsdelarna bliv mera elastiska och mykha, ~

dät han ofta försmamma svulnader, ömhet. osv. uti hänsdelarna och även uti ryåttan livmodern, som även han fäskender urinen att komma fram uti normal ordning och han uppstår sig till ganska allvarliga hemsjukvårssor. Lär att avhjälpa dät uti god tid, då är att tillätta en välförande smärtsell utav två delar brännvin, och tre delar blyättelha som blandas uti ättla i två gangar så mycket som övatten som tillammans värmes till punkt, varefter man ger livmodern en rätt sportning, varefter man blötar sinna blutar och betägger de tillgängliga ryttre hänsdelarna, och bytar om så ofta de torhar till samt vartredje timme en rätt insportning i livmodern dänna behandling bör pågå under tre dagar under samma tid bör dän syuka kvinnan ligga alldeles orörlig och ligga på ryggen så mycket sig kan göra låta, därför att dänna behandling löser blodet något som ännu icke kommet till full stagnering, märks dätta är ett väsentligt och beaktadt dät mät välförande av allt annat.

MINORE
TILLFÖRLITLIGT

3443
 Med mycket sträng tillfärsel bandar dät att spädbarnett
 icke orkar att tamma bröstet efter hand som dät faller till,
 och földen blir då att den astas, förlenas, uti bröstet och myöghu-
 iderna, dät man lätt avgätpas om kvinnan låter hära av
 dät i god tid, dät sker lämpligast varmbad i bröstet som
 fördelar utbildningen, så att myöghen bärar fram, och sedan
 att en äldre pänna uttager den mest en gång om dagen
 medan tillfärslen är som strängast, man får dät fastsvara utom
 att gäp mellanrummar blir dät en ganska frölig sjukdom som
 inas kort man ändra människans liv, då dät går till bednad
 och angriper de inre organen i bröstet och för övrigt hela
 kroppen, man får att förhindra dätta att spida sig vidare
 här kaysa valbärs genomträngande smittbad tillgripas uti
 första hand som tillsättes av tabstunt, enebär, bergnell,
 gräbänsar, och sätant, som kokas samman under en halv
 timma slås upp uti ett kar, och indämmas där syubna uti
 naken ställning ävar merett, som indämmas med tätta filtar. —

Här får den nykta smittas ut ordäntligt. varåftan kan
 bäddas ner i de varma sängslädar, åftan denna försidur
 tager man till haysa valkney genom dragplästar som
 ges under och öva brästen datta barveklästar får man
 använda mäst stor försigtighet ty dät har en utamar-
 dantlig dragningskraft dät får bäddas ytterst tunt på
 linneduk och ligga på tre timmar åt gången och vara av
 en timme mellan varje gång, så att icke skinnett går
 sönder på mer än de ställen som är mäst angripna, pläst-
 rett får icke användas än till draghöl visar sig på brö-
 sten, varåftan spengröt användes, dän tillagom utav av-
 mah efter enebär och tabstrunt, man silar datta och an-
 vändas laven som man äter bramar med tillhats av
 linperömyöl, söndarmald röt äst och dito torkad dragröt,
 som tages lika delar av, till dät blir en medeltig och gröt,
 som bägas på dukar övar hela brästen, allt dät andra drages
 ut och nykdammen försuinar, bannett kan äter böya dia.

 MORE
TILLFÖRLITLIGT

naturligtvis uppstod sårnader som icke kunde iöfverlevas
 män dåna dragande gräten, varför man måste anlita annat
 medel att läka sårnen med. Lär till kunde man gagna många
 fördelaktiga medel. såsom renad villhåring (lamelhåring)
 parvinsallva, blodplåster, av spädvalvblod med linfrömjöl,
 tärnad handtvätt som sedan blandas med grädde till en
 ty och sallva, ett av dessa kunde användas med fördel, och
 har nästan samma värkan till att läka sårnen med, även
 salmyksallva är det mest förskräckande och onliga medel till
 att läka difterier på bröstet, som ett flertal andra sårnader.
 under den tid man höll på med att läka sårnen på bröstet
 var icke barnet avstängt från att dricka, män under den för-
 regående behandlingen var barnet avstängt från dricka på
 grund därav att den var under dåna tid blodbelagd
 och sjuklig, då måste den avflävas med diglas, eller ge-
 nom någon äldre försen som sög ut den den och spöt
 tade ut den, detta senare höll ty diglans istadhammar väk i bröstet.

Säe 20

VILLFÖRLITLIGT

dät förekommer ofta att en barnfödarska får urinställning
 efter nedkomsten, dätta hon ofta berä på att ynnan svår barn-
 sing de inre händelserna blir mer eller mindre skadade vid
 barnets framfödande, till att avgälpas dätta mät är rävramps-
 ästen dän förtäffliga, man plöcker sedan ät ut i markar-
 na där dät växer i långa revlar på bällarna brin djupa ^{MINDRE}
 rampmarkar, dänna ät tarhass och gnass sändar, för att sedan
 hakas uti starkt passvatten d v s, man lägger på i rent
 vatten, där dät får stå och suga under några timmar så
 sovlämnar man påsten och silas vattnet som sedan ta-
 ges i anspråk för rävrampsästen som hakas uti dätta
 vatten under en tima mät jämn hakening, döräftar för
 dät svalna av och sedan avsilas varman till jant på nytt
 samt taga dät i bruk för sitt ändamål, ynnan uringin-
 gen inbrutes dätta välgörande tevatten som ströket yör
 värman för urinens avgång, och på samma gång läker
 de händelser som möjligen blivett skadade in i modanivett.

TILLFÖRLITLIGT.

strakt efter inspäcningen bör hvarman resas upp med sam-
mantagna ben för att längre få behålla det inspäcade medlet
i blåsan och urinåfången för att göra dubbel nått och värkan
under uti denna sittande ställning bör hvarman vara
alldeles stilla och ledig så att ingen afledar hvarne utan att
han får sin vila, samtidigt blötas man en linne blott
etter tvättvamp och lägger tätt intyget mot bröstet,
han sittar fortfarande till att urinen brävar sin utgång
så dröjgar man en timma, varåfter man uppåpår
inspäckningen, och påtsätter med denna prosidur till
urinaufången får sin normala gång, under några få
dagars behandling på detta sätt blir de sänderbräddade
händerbarna lästa och återställda uti sin normala ordning.

Här är i kortet anticknatt samariten hvar
realbarns skötsel och våd för en barnsängshvarman
under den mest ämtaliga tiden, ty han tog själv från
barnen där han antick till det vichtige uppdraget.

Landskap: *Skåne Län*Härad: *Sonmåra*Socken: *Winebygård*Uppteckningsår: *1932*Upptecknat av: *A. S. Rittersson*Adress: *Lilla Åvda, Kalmar län*Berättat av: *Kajsa Wallberg, gäymåla*Född år *1896* i *gäymåla winebygård*

Uppteckningen rör sig om den gamla metoden spädlearskötteri.

Vi kan här återge den antika kaysa wallbergs läreskrifter
hur man skötte, och skulle sköta och vårda spädlearna under
våra förfäders tid, och vad medel som skulle användas
för barnens olika åkommor och sjukdomar, t. ex. diarré, h.
skärra som förefann sig allmänt bland småttingar-
na under våra förfäders tid, och var födarnas fasta
tro på att barnet fick denna sjukdom utav att man lät
oskydda kvinnor hantera de späda barnen, d. v. s. sådana
kvinnor som var mycket begivna på otakttynden,
derför hade alltid förfädrarna ett varmt öga öfver att
inte sådana kvinnor fick hantera, eller ens taga uti
de späda barnen, som då blev bekäftade med den sjukman-
shen, som

Barnets skötsel

för att färdiggöra denna sjukdom användes klevatten, även
som dopvatten till att bada detta barn med samt ingiva
barnet dän härtill ordnade medelinen av linestråk och
rompad, samt något torkvadd rening efter ett friskt frans
timmar som var skryddig. se vidare beskrivning äro
dessa i annat ställe.

måd spädbarn så vät som äldre, förhållningar ofta att
de får brög upföring, och han härstamma från moder- Frög upfoing.
mjölken, detta kan användas med att ge barnet tre i
fyra av rakarbedroppar med tillräts uti stenöstratsavkok
samt med en smal gusbit, stalyss eller en rund tvälpenn
sätter in ulli strögingen, som yverast framträngar upfö-
gen, samt fortsätt med tre droppar tre gånger dagligen
till upföringen blir normal såsom för spädbarn förbrukas,
samt moders mjölke med sig själv så att han icke
gick med brög upföring, vilket bidragas till barnets
regelbundenhet i dän mage, som försäkras av modersmjölken. —

Med dälrig skätsel och tillsyn med ett späd barn, uppstår
 järna hårdlöshet omkring hänsdelarna som man öfverger till
 sirnader och inflammation om inte yälp därför mellanham-
 mar uti god tid, man skall då bada de angripna delarna
 med yamt vatten som varit uti fullständig kokning
 och avsvavadt, man lägger något alampallvar därunder
 samt avtar med en linneduk varufter hänsdelarna
 beströas med sk. maskmyöl, d. v. s. dät myöl eller dät
 som masken skavett loss ur gamla maskna träd,
 eller och så porsbrut, som är mera fördelaktigt, porsbrut
 växer på en sarts kängrenig massa sk. nevmäys, härför
 växer upp gula fingarfärmig täylar, då man anflökar
 däm och lägger i trösk sprickor däm sänder och faller ut
 ett fint dät, som är dät bästa av allt annat, för hudlös-
 het och även andra skavsår såväl för äldre som för
 barn, kan av rim som lätt avskaffas under sommartiden,
 och borde finnas tillgängligt uti varje hem för sin läkande förmåga, -

något om smörre lysen på nyspårda barn, såsom bröst-mär-
ken, blodmärken, härmärken, såsom efter paddors armar,
rättar, pyäda spår, och andra dygnet som visade sig in-
om barnets födelse, eller inom niande dygnet efter barn-
ets födelse, sådan smörre lysen hand botes om man hand
räkna på det rätta medlett, såsom om det var ett lyte efter en
rott, med rotthärs i ansichtet skulle man skära hundett av
av en rott och strejka med den blodiga kniven på lytet
samt får övrigt ingivda värn rottblod i lytet så gick
dät bort inom fjärtio dagar, dätta skulle upprepas tre
gångar med lika mellanrum under de fjärtio dyggen,
på samma sätt skulle man behandla armlytet med or-
mens blod, samt gnida lytet med dät huskorna om
hundett, samma behandling vidtogs för alla brösters
lyten som var osakade genom råddla under havandeti-
den, och hade genom af hörsicht blivett i ansichtet så att
de blivett synliga, och blev till stort men, under framtiden

TILLFÖRLITLIGT

fär däm som var bekäftad med lyften i ansigtet. om dät
icke blev botat inom de förtio första dagarna barnett
levde i värden, dät har fannets lyften i barnets ansigtet så-
som häns- och topphannen. sådana lyften botades ganska
händigt med varon häns- eller topphod man gridde in
i huden där lytet var placerat. man upprepade dät
gryge morgon hel-tre eller vid dän tid då toppen bör-
jar att gälla. man uprepade dät under nio dagar så försvann
lytet. Skade man fått vid aeldslyte i ansigtet, skulle
barnett hållas ovan eldhärden med samma som man
slag en hink vatten på elden så att rök och ånga slog
barnett i ansigtet samt ströet därpå ingnida lytet
med aska i hial efter eldhärden medan dät ännu
var varmt under nykande tillstånd. dät gjorde
att lytet försvann och huden fick sin normala ansichts
färg även på dät lytesbelagda stället. för en del
och lyften med ströknings och nyknings i kroppen.

skulle man stänka barnet öfver ansett med dopvatten
under dät att barnet låg och såv, så att dät strötte till
och vahnade häftet, så gick nyckningar och hastiga bramp,
anfällbart för framtiden, i svårare fall som hade upp-
kommet genom att modern hade blivit rädd vid
någott tillfälle då man flöt ett lik eller lagt ner
dät uti likhistan, och barnets lemmar voro släpa och
utan styrrel under dät att man hanterade dät, då
skulle man tvätta dät uti dät vatten man hade tvät-
tadt ett lik uti, samt drä barnet avigt öfver samma
lik fram och äta tre gånger, samt taga något uti
samma lik och ge barnet in av dätamma tre da-
gar på sträck, så skulle barnet härigenom bli åter-
ställt och lemmarna lemmarna få sin normala
ställning, alla dessa smälften beskyfde man modern
för stor vårdslöshet och otänka, han hade epdas skulle slagett med
händer på ett osynligt ställe, och saht, sätt dig på denna platsen!

utslag 3443

127

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

29
Utslag.

som under all tid har småbarn varit utsatta för
och påkommar ofta även vid största renhållning av en
del barn, dät är vad våra förfäder kallade marrell
eller barnskrobb, denna marrell kan lätt tagas bort med
en sammansättning av skattelamitaste, swavelblomma
samt dät nymnända rampmappalorrett, och frisk svamp, s.k.
sotsvamp, som sammanblandas till en mynn salva och
och ingivnas hela kroppen, samt lindas barnett uti mynn
hane mäd varm ylle dock övare. dätta upprepas några
dagar på sträcke till man ser att skrobben är för-
tör, därefter vidtages badning uti svåhrent uti som
är mycket välgörande bad för både barn och äldre
för alla andra sortas utslag, dock bör svåhrent
vara betydligt starkare till äldre än för barn,
till sist då marren är försvunnen tvättas barnett
övar hela kroppen mäd avkok av tallstamt, som
upprepas några dagar på sträcke en gång pr dag.

RE TILLFÖRLITLIGT

vid tars och tandgamsvårta, som ofta inträffar
hos små barn här man nogga tillse uti munhålan under
tiden barnett diar för att förhindra dätta bör man ha
till hands kalla valbärs manpreparat som är välkänt
de för denna, nämligen pästlenimant, som är tillrätt
och berett av päste, tårnaste, och kallsaminte, liksom delar
av varje, då man tager en styv fjäder och påslår
barnett i munhålan till allt dät vitgrå är borta,
man spolar sedan mannen med gult rent vatten,
varäftar man bestänkar såväl gam som tungan med
tyckt linungsvatten, barnett får icke dia under de
tre varmaste timmarna efter denna behandling.
denna behandling bör sätgas under tre i fyra dagar
för att försäkra sig om att dät är borta, ända och
man icke ser något vitt eller slemmigt uti bar-
nets, på så sätt hindras tars och tandgamsvårta
att återkomma, barnets munhåla sköljes med gult vatten var
morgon.

Låt händar ofta att små barn får ont i navel-
strängen. detta beror på åtkilyandett mellan moder
och barnett, såde haysa vällbör, lemvar man alltem
för lång hit av strängen hvar till barnett så vill
jarna navellen smulna och blöda, och fälden blir
att det vill icke läkna sig. Om färga naveln om
icke gälp dänför i tid mellan brömmar, det hvar
sätt av gälpas med haysa vällbör, som ströcker sig
med att blöta hellehna lappan uti vete och vete-
lärning, samt mitt på gälpva navelhuvan en
rund klapp med rasenålva och vettialkappen ävar
det hela, och till sist ävnpå en tunn rund trådet
som passar väl efter navelhuvan såsom tryck på
dänramma. därefter en nyckel binda om barnets
mage, på detta sätt kan man på en kort tid
liåde läkva och ställa navellen uti sitt rätta
läge, som annars kannatt bildett sig till varbildning och död,

då barnett hinner till dän åldar att dät skall hava
sina fövsta tändar bruka medfölya svär värde och
även i h. tandföres som ofta ävargör till tandslag,
dätta han ganska lätt undvika om man har till
hands hagn valkarys gamsalva som var beredd utan
betäckenborrar, enebärmyöl, och minierar till att gnida
gammen med så ofta barnett började dregla sig
och sammanbita gammarna under ett grällande
jud från barnett, till dätta ändamål är prinsens
drappar välyörande till att gnida gammen med
en större träfläshval är utmärkt för barnett
att få ha och trogga på allt jämt ty dät håller
gammen alltid myukt och huden övar gammen
barn så att tändarna har lättare att taga sig fram,
blev dät frågan om allt för hård spänning då huden
var allt för tyock, tag hon till sin äderlänsätt och öpp-
nade lite vidhert, och beströkt med nämnd salva.

TILLFÖRLITLIGT

haya valhäys noggrannhet med spensningen och megen
 var mycket stor, ty då man lindar ett barn oför-
 siktigt från bäryan kan man ställa barnets lem-
 mar under obehagliga ställningar som kan göra
 barnet varskapt under hela sin livstid. man
 kan ställa de små späda lemmarna uti ofar-
 ligt stich så att de blir spända och förvridna un-
 der den tid då barnet ligger uti lindan, väge-
 nom upphammar att barnet får spända armar
 och axlar blir huttrygghet, blir gulbent, eller öf-
 hobent osv. dät är barnskrätkmans fel som skar-
 var mäd lindan om dät så var modern själv
 eller någon annan, därför under rättade haya
 valhans strängt dän som skulle taga hand om
 barnet efter dät att han lindat dät första gngen
 efter födslen, då han hade lagett fram dät till
 värden, och gjort dät i ordning för första gngen.

34
Fri kross
Smygband.

man har hört talas om att tongbandett är för
hast, dät hammar att hindra talfärmagan hos de
människor som är utsatta för dätta, om dät ey blir
avyäkt medan de smä och ligger vid moders
bröst och diar där, under första halvåret, dät
han modern till barnett. själv upptäcka då barn
nett diar, tog då räcker inte barnett fram med
tongspetsen och lägga där om bröstvärtan så att
dät kan suga ordäntligt, barnett snärvar och
stötas, när rar inte med att suga ut tillräckliga
mängder av modersmjälken så att dät kan
livnära sig, vid sådana tillfällen var man snart
färdig med att hålla kassa valbärg som infan
sig med sin lilla blankflikade sak och inlepte av
han främre hårda senan på tongbandett, och ingöt
sin länkande olyxa, så läkte dät av sig själv av modersmjälken
här yarde han en god yärning för hela människans livstid. —

dät förhållningar allt som ofta att spädbarn för en
svår utsat och magplåga o s k. knep. dät försakras ofta
från modersmjölken som på ett eller annat sätt
icke är välgörande för barnet, om modern förtär
olämplig mat eller dryck under digivningen. här
fick dessa valbörj två fall att behandla med på
en gång. dät var att behandla barnet uti första
hand, med att geva dät några torrande droppar
som var utpräparade av gröna bärnätter tre i fyra
åt gången vartredje timma samt lägga ty och ha
nemjölgröt öfver magen och bestreka länne med
osalt smör, samt avstänga barnet från bröstet
under ett par dagar. under tiden fick en äldre för-
sör uti ena dien. så blev dät diett för moderns mjöl-
k ägg normalt kokade, havregrynsgröt och söt mjölk
rörböd och osalt smör med linfrövärling något saltad.
samt dät välgörande hållet ett en måg på hvällarna.

dät förefaller ofta för spädde att vid träng anför-
ning att ändtarmen går ut för långt, vilket medför smär-
tar för barnet och kan bli ganska farligt om icke
gälp för dät mellanhammar i god tid, dätta kan avgäl-
pas med avkok på chilbaak, (chilbaak), som sedan
tillblandas uti rödvin, eller suosaft eller vasa vin-
bär, man badar på i storgången med dätta preparat
morgon och kväll, om fyra eller dagar märkar man
om förändring inträffat, har dät icke vältratt sig
består man ändtarmen med fint pulveriserad sk-
eller grandbark med något iblandadt alupulver
för varje gång dät visar sig uti storgången behövs
att vidtaga denna behandling, man porträtter även
med badett av dekokaten en tid framåt till dät vi-
sar sig att allt är uti sin naturliga ställning med
avlapsrosett, dätta är ett gott medel och gälpas såhant
för denna åkomma, enligt haysa valbärst, goda praxist.

Enligt gammal tradition har dät under våra förfädans
tid färdhammet många fall uti ögonsjukdommar på
barn under deras soagesta ålder t o m så allvarliga fall
att barnen mestad sin syn. dätta är till största delen för
äldrarnas egen skuld och här tillhörnas däm på värde-
heten barna, och under alla förhållanden, bland de men-
upplyste mäniskaarna uppe uti skuggryggar, där de uti
sätter sina späda barn för stark ögonskadande färd
enligt braya valbärgs bestämde färdskriftar, och förtäktar,
att späda barn för icke utsättas för solen eller däm strålan-
de värmeringar, dät skadar och färdsvagar ögon uti högsta
grad, t o m. man synen helt färdsvagar, icke hållas här
man ställa barnet framför däm flammande eldhanden
de starka eldstrålar skutas såsom pilar in uti ögon-
nen och helt eller delvis färdbrännas och färdsvagar synfärd-
magan uti propilen fina och ämtliga synnarvar, icke här
man bada barnets ögon med färd varmt vatten dät färdsvagar synen.

MINRE
TILLFÖRLITLIGT

dät bär hält vara fäint eller något myslagett, icke bär
man ställ ett späth barn framför starkt yesshen dät ärtad-
hammar en blivande och neddynt uppsyn under hela däs livs-
tid, som alldrig gör att läsa emedan att synnarven härigenom
blivett skadad under sin späda ålder, icke bär man utäthta
spadbarrett för känd säson ständiga och svära drag från
fäntar och dörar, säson får red var hos värra fäntälar
att ställa vaggan mitt för ett dragigt fäntar, dätta med
för fluss i huvudet och ärtadhammar nedstättning uti
synfärmagan, och han lätt övargi till inffammar på
synnarven, och härmed han t o m. blivdheten jära sitt
inträde, och härmed är männishens hela livstid förståd,
äganvärden var något som mayra valdäny framhätt
med sträng skräpa uti de bygdar där han framträdde
som godgammal, och under alla förhållande för de smät-
tingar han hade varit kallad till att upptaga, där läste
hän upp sina stränga föreskrifter för barnet föräldrar om äganvär-
den, —

man skalle sådana ögonsjukdomar oförmodadt in-
 träffa, så påminde han där om att vidtaga den största
 försiktighet med de små barnens ögon, man skalle uti
 första hand vidta inmylning diräkt från bröstet uti
 barnets ögon, samt binda om en linneduk indränkt med
 svagt sockarvatten, till att hålla ögonen vid fuktighet,
 datt skalle upprepas efter hand så fort ögonen blev torra
 under behandlings tiden, fick barnet icke se dagens ljus
 icke hållas eldlyg eller sken därav ty dät varar menligt
 och matar betar behandlingen, uti hårdare fall märle man
 ta till vasenvatten till att bada ögonen med som är ett
 välgörande och läkande medel för även svårare ögonsjuk-
 domar såväl för äldre som för barn, men vid sådana
 fall tillkom att man skalle hava linnedukar blotta uti
 absoervatten och belägga ögonen med under behandlings-
 tiden, icke vid dätta tillfälle hållas fick patienten se dag-
 ljus eller eldsken till att förhindra ögonens läkande.

 SKRIV
 TILLFÖRLITLIGT

hvar såväl som äldre hvar ofta under hälla instickas bli
uträtta för öronsprån som hammar genom förhållning av drag
och i synnerhet då barnet ligger invid dragiga platser uti
ett rum. Detta bör noga beaktas ty genom öronsprång
under de späda åren kan det övergå till dövhet som blir
ett odrägligt hinder för människans hela livstid, om icke
bot får det insticksamma uti rättan tid, och kan lätt
avgälpas med många validerade påskriftar och medel som
är tillförläpiga för alla, moder myätkar in uti öranen av
sin egen öli. varåftur öranen igänstoppas med dille-
blätta kamalmodlar, som upprepas så fort som dessa
soddas torrhett, efter några dagars behandling på detta
sätt, övergår man till en annan behandling om så faras
i så fall att det tillåts någon bulnad uti öranen med
ätkälyande vätska och smeta, man lägger en stor rödbärs
uti eldmörkan, (dän beta askan) där får dän ligga till
dän blir färbärandigt mjukt, man skär dän i tv. —

och lägger in dessa bläddor uti tanna blutar och lägger
däm för äranpiporna medan de ännu är värma, samt
bindar en lindla om äran och huvud, dätta bär ske på
kvällen så att barnet får ligga med ro öfver natten ty
dätta gör att barnet får gånast ro och värken försvinnar
under dagen fortätlar man med att myäthra in utar
modersmyäthra uti äranen, på kvällen upprepats dät
samma med en ny stekt rödlöm, på högst tre dagar
går dät till bainting och då försvinnar värken, när
dä måste man på lämpligt sätt avläsnasvactt från
äranpiporna, som smedde på fälgande sätt undar våra
färfäders tid, man visar en fin lencchult på en mychelt
smal baste-pinne och dappar dän uti marbalaga, och med
dänne pampar man sacht och försichtigt äranpipan
som på dätta sätt snart blir nengard från var, däräf-
tar fortätlar ötar moders med att myäthra in dän
värma modersmyäthra uti äranen till all fara är övar,

efter ytterligare ett par dagar ränsar man upp äranpi-
 parna på samma sätt, varäftar man vidtagas där siktas
 och banta renfäringen med hämangsvatten som inhålles
 eller insputas i äranpiparna. hämangen och vattenett blan-
 das samman och får baka en halv timma för svalna utar
 varäftar man insputas dät uti äraner, till samma äv-
 dern al han man begagna bänalya efter stekt rödlök.
 bänen prässas av så att man får ut dars saft, dänna
 saft blandas med två delar bänalya, dät upplöses öv-
 svag vaxe för varje gång man skall använda dät
 och hållas bänalya, dät hålles på en kamalsröd hänt
 sammanprässad och sättes in uti äranpiparna och hållas
 dragpenningar, dänna ömsades och renfärodes ganska ofta.
 Här har vi uti hantlet redogert för skötsel och vård för
 spädbarns vård och skötsel under sin första tid i världen,
 efter dän stora samruten och hushållsallvarsans hushållsstyran
 och medicinerung samt föreskrifter, dän godkännade Högsta Medicin. gemen.